

Paviršības kunga dzīvesstāsts 差不多先生傳

Hu Ši 胡適

(Madaras Ozolas tulk.no ķīn.val.)

Vai tu zini, kurš ir vispazīstamākais cilvēks Ķīnā?

Runājot par šo personu, viņu labi zina ikviens un it visur. Viņa uzvārds ir Ča 差 (*burt.* "pietrūkt"), vārds – Buduo 不多 (*burt.* "nedaudz"), viņš ir vietējais katrā provincē, katrā apgabalā un katrā ciemā. Tu noteikti esi viņu redzējis, noteikti esi dzirdējis citus viņu pieminam. Ča Buduo jeb Paviršības kunga vārds katru dienu ir uz ļaužu lūpām, jo viņš ir visas Ķīnas pārstāvis.

Pēc ārējā izskata es, tu un Paviršības kungs esam gandrīz vienādi. Viņam bija viens pāris acu, bet tās neredzēja pārāk skaidri; bija divas ausis, bet tās nedzirdēja pārāk labi; bija deguns un mute, bet bez izteiktas spējas sasmaržot un sagaršot. Viņa smadzenes bija palielas, bet atmiņa nebija ļoti precīza un domas nebija skaidras. Viņš bieži teica: "Ja pietrūkst tikai nedaudz, viss ir puslīdz labi. Priekš kam būt pārāk precīzam?"

Bērnībā māte sūtīja viņu nopirkt brūno cukuru, viņš atnesa balto cukuru. Māte bija dusmīga un rājās, bet viņš, šūpojot galvu, teica: "Vai tad brūnais un baltais cukurs nav gandrīz viens un tas pats?"

Skolas laikā skolotājs viņam jautāja: "Kura province atrodas uz rietumiem no Džili?" Viņš teica, ka Šāņjsji. Skolotājs atbildēja: "Nepareizi. Tā ir Šāņjsji 山西, nevis Šāņjsji 陝西." Viņš izbrīnījās: "Vai tad Šāņjsji un Šāņjsji nav gandrīz viens un tas pats?"

Vēlāk Paviršības kungs strādāja bankā par palīgu; viņš prata gan rakstīt, gan rēķināt, vienīgi nespēja precīzi saskaitīt. Desmitus (*ķīn.* 十) bieži pierakstīja kā tūkstošus (*ķīn.* 千) un otrādi. Priekšnieks kļuva dusmīgs un vienmēr viņu lamāja. Bet Paviršības kungs tikai atvainojās, bikli smaidīdams: "Tūkstatotis no desmitnieka atšķiras tikai ar vienu līniju, pietrūkst taču pavisam nedaudz!"

Vienu dienu viņam ar vilcienu bija jābrauc uz Šanhaju svarīgās darīšanās. Paviršības kungs nesteigdamies aizdevās uz staciju, divas minūtes nokavēja, bet vilciens jau bija aizbraucis. Viņš bolīja baltas acis, skatoties tālumā aizejošā vilciena dūmos, tad pakratot galvu teica: "Neko darīt, būs jābrauc rītdien. Šodien vai rītdien – tas taču gandrīz viens un tas pats. Bet dzelzceļa pārvalde nu gan ir pārāk sīkumaina. Atiešana 8.30 vai 8.32, pietrūkt taču pavisam nedaudz?" Tā runādams, viņš lēnām gāja atpakaļ uz mājām, sirdī nekādi nespēdams saprast, kāpēc vilciens viņu nevarēja divas minūtes pagaidīt.

Vienu dienu Paviršības kungs pēkšņi smagi saslima un lika radniekiem steigšus doties uz Austrumu ielu, lai uzaicinātu dakteri Van 汪 kungu. Viņa radi ātri aizskrēja, bet uzreiz neatraduši dakteri Van, viņi atveda vetārstu Van 王 no Rietumu ielas. Paviršības kungs slim gulēja gultā un zināja, ka atvests nepareizais cilvēks, bet akūtā slimība radīja fiziskas sciešanas un arī sirdī bija liels satraukums. Nevarēdams ilgāk gaidīt, viņš pie sevis nodomāja: "Par laimi vetārsts Van ir gandrīz tas pats, kas dakteris Van, lai jau pamēģina!" Tad nu vetārsts pienāca pie gultas un sāka pielietot liellopu ārstēšanas metodes. Nepagāja ne viena stunda, kad Paviršības kungs juta tuvojamies dzīves beigas.

Īsi pirms nāves viņš vienā elpas vilcienā saraustīti izdvesa: "Dzīvi cilvēki ir gandrīz tas ... tas... tas pats, kas miruši... Ja pie... pie... pietrūkst tikai ne... ne... nedaudz, viss ir puslīdz la... la... labi. Priekš kam būt pā... pā... pā... pārāk precīzam?" Pabeidzis šo zīmīgo frāzi, viņš izlaida garu.

Pēc nāves cilvēki slavēja Paviršības kungu par to, ka viņš ikkatru lietu bija skatījis dziļi un patiesi, pārdomājis skaidri un gaiši. Visi teica, ka viņš dzīvē nebija bijis pārāk pedantisks, sīkumains un piekasīgs, ka viņš nebija aprēķinu cilvēks, bet patiesi krietns vīrs. Tāpēc ļaudis viņam piešķīra reliģisko pēcnāves vārdu, nodēvējot viņu par Pilnīgās Izpratnes Dižo Skolotāju. Viņa slava ar laiku pieauga un izplatījās arvien tālāk. Neskaitāmi cilvēki mācījās no viņa piemēra. Tādejādi visi kļuva par paviršības kungiem. Bet Ķīna kopš tā laika ir kļuvusi par slinko cilvēku valsti.

(Pirmpublicācija žurnālā "Šenbao", 1924 g. 28.jūn.)